

ali:
Dort oben hinter der dritten Höh'
sich stolz meine Alpe erhebet ...

ali:
Die Fahne fiel, das Schwert entzwei ...

ali:
Ein Baum, im Weinberg aufgegangen,
im Weiß des Schnees, im grünen Prangen,
sei mir gegrüßt, du Ölbaum traust! ...

ali:
Weh ihm, der in der Not allein ...

ali:
Ein Heiligtum, das Menschenherz ...

ali pa krasno:
Wie bist du schön, du Alpenkind,
in deiner Art, der kecken, frischen ...

... če čitamo le te prve verze, ali se nam ne oglasi
takoј ves izvornik v svoji divni harmoniji?

S tem smo pa hkrati izrekli tudi že kritiko o prevodu. Mladi, nadarjeni častivec Gregorčičev je sprejel v svojo dušo, kar je pesnik peval v svoji materinščini, in je to podal v tujih zvokih tako, da je ohranil misel, kolorit in skoro doslovno zvestobo, in če peva Gregorčiču:

Was ich in jenen jungen Tagen,
beglückt aus deinem Lied erlauscht,
im Herzen habe ich's getragen
und mich an diesem Klang berauscht —

mu mi dajemo izpričevalo, da je znal to tudi izraziti v prevodu vredno lepega originala. *Dr. E. L.*

Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku. Zbral dr. Fr. Kos, c. kr. profesor. Druga knjiga (l. 801—1102). V Ljubljani, 1906. Založila in izdala „Leonova družba“ v Ljubljani. Tiskala „Katoliška tiskarna“. — Velepomembno delo g. dr. Fr. Kosa je stopilo zopet korak naprej. „Leonova družba“ nam je podala drugo knjigo (str. LXXXIV + 514), ki je napredovala do konca prvega tisočletja po Kristusu in podaja zgodovinske vire iz velevažne dobe, ko se je krščanstvo trajno razširilo in utrdilo med Slovenci. Podajmo kratek pregled dr. Kosove knjige:

Najprej imamo „Zgodovinski pregled“ z dotično literaturo. „Zemljepisne črtice“ popisujejo slovenske pokrajine, slovensko prebivalstvo, germanizacijo, topografijo Koroške, Štajerske, zemlje ogrskih Slovencev, Kranjske, Primorske in Beneške Slovenije. Drugo poglavje „Politična zgodovina“ popisuje razmere v začetku devetega stoletja, panonskega vojvodo Ljudevita, bolgarske napade, slovensko zemljo po verdunski pogodbi, Pribina in Kocela v Panoniji, grofa Eberharda v Furlaniji, Karlmana in Arnulfa v Karantaniji, dobo madjarskih navalov in povečano Karantanijo. Posebno poglavje razpravlja o „Cerkveni zgodovini“, ki se bavi seveda najbolj z oglejskimi patriarhi, dalje z gradeškimi patriarhi, nato pridejo solnograški nadškofje in panonsko-moravski nadškofje. Ta splošni uvod se konča s popisom posameznih zgodovinskih virov, ki jih našteva imenoma 859 z njihovimi izdajami. Odtod jemlje dr. Kos svoje gradivo, ki ga podaje v 537 natančnih izpiskih. Minuciozno natančen imenik krajev in oseb dopolnjuje to znamenito knjigo.

Dr. Kos podaja najprej splošen pregled, sestavljen po zgodovinskih virih. Pa tudi gradivo, ki ga

nabira, je pojasnjeno z mnogimi opazkami, tako da ima zgodovinar v tej knjigi cel arzenal, iz katerega lahko zajema. Neprecenljive vrednosti je za nas ta knjiga, gotovo najvažnejše zgodovinsko delo, ki bo za vse čase služilo kot trden temelj vsem nadaljnjim preiskovavcem slovenske zgodovine. Občudovati moramo marljivost gospoda pisatelja, ki se je lotil tako velikanskega dela brez vsake podpore in ga dovršuje s požrtvovalnim trudom tako, da bomo imeli tudi Slovenci svoja „Monumenta“, kakor jih izdajajo drugod imovita učena društva z bogatimi državnimi podporami. „Leonova družba“ si je pridobila neizbrisne zasluge za izdajo tega dela.

Želeti moramo le, da bi slovensko občinstvo podpiralo to podjetje in omogočilo, da se veliko delo čimpreje dovrši. To mora biti naša častna naloga. Poklicane faktorje prosimo, da pridobe temu podjetju tudi prispevkov iz javnih sredstev. *Dr. E. L.*

Ljudska knjižnica, ki jo izdaja „Katoliška Tiskarna“ v Ljubljani, je podala slovenskemu ljudstvu že več lepih povesti, ki zaslužijo, da se kar najbolj razširijo. Potreba dobrega ljudskega slovstva se čuti vedno bolj pereče, čimbolj se širi med ljudstvom izobrazba in zanimanje za književnost. Društvene in župnijske knjižnice se ustanavljajo, mladina prihaja trumoma po berilo, innaši ljudski knjižničarji so že v veliki zadregi za dobre knjige. Zato pa „Ljudsko knjižnico“ povsod veselo pozdravljajo, in le želeli je, da bi to podjetje tako prospevalo, da bi nam moglo v kratkem podati kar največ dobrih povesti. V izbiri prvih zvezkov se vidi velika raznovrstnost: Prevodi iz angleščine, češčine, poljščine, nemščine nam nudijo že itak razliko po izviri, pa tudi vsebina od zgodovinske povesti iz stare slovenske dobe do domače narodne slike iz vaškega življenja in do najmodernejšega velikomestnega romana je dovolj pisana. Seveda so izbrane samo take povesti, ki zaslužijo, da se razširijo kot ljudsko slovstvo. Prvo povest „Znamenje štirih“ smo ocenili že v zadnji številki. Oglejmo si še nadaljnje!

Darovana. Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov. Češki spisal Alojzij Dostál. Poslovenil —ok—. („Ljudska knjižnica“ II. zvezek.) Založila „Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Str. 149. — Darovana — je Cvetana, hči poganskega duhovnika Duba, ki jo starec daruje bogovom kot spravo za odpad Moravanov od stare vere, a ona postane kristjana in se daruje pravemu Bogu kot deviška služabnica. Pisatelj je v povesti obdelal zgodovinsko snov: Zgodbo sv. Metoda, Rastislava in Svatopluka. Svatopluk pahne s prestola svojega strica Rastislava, ki ga Nemci oslepé. Pa tudi nad Svatoplukom se maščuje, da je verjel Nemcem in z njihovo pomočjo prišel do vlade. Karlman ga vrže v ječo, v kateri premišljuje svojo veliko napako. Tudi sv. Metod je v nemških vezeh. Svatopluk oproščen zapelje nemško vojsko pred Velehrad, kjer jo Moravani pobijejo, in Svatopluka po izkušnji izmodrovanega proglasé za slovanskega kneza. Tudi sv. Metod se osvobojen vrne slavnostno sprejet na Velehrad. V ta zgodovinski okvir je vpletel pisatelj zgodbo poganskega svečenika Duba in njegove hčere Cvetane. — Povest je pisana zgodovinsko in čitatelju predstavlja dobo sv. Metoda v glavnih značajnih tipih. Zato jo zelo priporočamo.